

II. Uluslararası İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Kongresi

II. International Congress of Human and Social Science Researches

Okul İkliminin Sınıf ve Okul Büyüklüğü Açısından İncelenmesi

Aylin SALTÜRK, Cumhur GÜNGÖR

Arş.Gör. - Afyon Kocatepe Üniversitesi Sandıklı Uygulamalı Bilimler
Yüksekokulu - salturkaylin@gmail.com

Dr.Öğrt.Üyesi - Afyon Kocatepe Üniversitesi Sandıklı Uygulamalı
Bilimler Yüksekokulu - gunkor@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, okul ikliminin, sınıf ve okul büyüklüğü açısından incelenmesi ve alanyazındaki güncel çalışmalar ışığında tartışılmasıdır. Bu amaçla ilgili alanyazın kapsamında içerik analizi yürütülmüştür. Bu bağlamda konuyla ilgili makale, kitap, çalışma ve etkinlikleri kapsayan kaynaklara ulaşmak amacıyla arşiv taraması yürütülmüştür.

Okul ikliminin örgütün içsel değişkenleri kadar dışsal değişkenlerinden etkilendiği belirtilmektedir. Bu faktörler; okulun fiziksel özellikleri, okuldaki insanların demografik ve kültürel özgeçmişi, insan ilişkilerinin niteliği ve okuldaki bireylerin paylaştıkları normlar, değerler veya inançlar olarak tanımlanmaktadır. Bu faktörleri göz önüne aldığımızda okul ikliminin örgütte her şeyi kapsadığı ve dolaylı yoldan bireylerin örgütteki davranış biçimlerini ve performanslarını etkileyeceğinden söz edilebilmektedir. Bu nedenle okullar sağlıklı bir örgütsel ortam sunmak ve içindeki insanların en yüksek düzeyde kişisel, sosyal ve akademik öğrenmeleri için imkân tanımak zorundadır.

Eğitim ortamlarında örgüt büyüklüğü okul düzeyinde başlamakta, akabinde sınıf düzeyine inmektedir. Sınıf ikliminin, okul iklimine göre daha küçük bir örgütü ele almakta olduğu ancak okul örgütsel niteliklerinin tümünü içinde barındırdığı söylenebilir. Bu bağlamda sınıf büyüklüğü öğretmenin öğrencilerle olan etkileşimi, seçeceği öğretim araç, yöntem ve teknikleri, güdüleme yolları, öğrencilerin henüz tam biçimlenmemiş ya da rahatsız edici davranışlarıyla nasıl baş edebileceği gibi konularda engelleyici ya da destekleyici bir rol oynamaktadır. Bazı araştırmalarda küçük ve büyük sınıflar arasında etkililik yönünden çoğu zaman anlamsız düzeyde bir fark bulunurken bazı çalışmalarda küçük sınıfların büyük sınıflara kıyasla daha etkili bir eğitim öğretim ortamı sağladığı tespit edilmiştir. Alanyazında farklılaşan bu bulgular, sınıf büyüklüğüne ilişkin bir karar vermeden önce öğrencilerin özellikleri ve düzeyi, konunun niteliği, öğretmenin kullandığı öğretim teknik ve yöntemi ile sahip olunan mekânın özelliği gibi durumların göz önünde bulundurulması gerektiğini düşündürmektedir.

Bu çalışma kapsamında incelenen okul iklimi değişkenine ilişkin gelişim psikolojisi bağlamında yapılabilecek çıkarımların başında bu değişkenlerin okulda öğretme ve öğrenmeyi etkilediği gelmektedir. Etkili ve başarılı okul; öğretmen, öğrenci ve diğer çalışanların mutluluk duyarak yaşadıkları bir kurumdur. Okul iklimindeki iyiye gitme yöneticinin etkililiğini, öğretmenlerin performansını ve öğrencilerin başarısını artırır. Dolayısıyla okulların yönetiminden sorumlu olan yöneticilerin olumlu, sağlıklı ve güvenli bir okul iklimi oluşturmaları en önemli görevleri olmalıdır. Çünkü iyi bir okul iklimi okulda çalışanların performanslarını artırmakta ve buna bağlı olarak kuruluş amacı olan öğrenci yetiştirmeyi doğrudan olumlu yönde etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul İklimi, Sınıf Büyüklüğü, Eğitim Ortamı, Gelişim Psikolojisi, Eğitsel Başarı.

Analysis of School Climate in Terms of Class and School Size

Abstract

The aim of this study is to examine the school climate in terms of class and school size and to discuss it in the light of current studies in the literature. For this purpose, content analysis was conducted within the scope of the related literature. In this context, an archive search was conducted to reach the sources including articles, books, studies and activities.

It is stated that the school climate is affected by the external variables as well as the internal variables of the organization. These factors are; the physical characteristics of the school, the demographic and cultural background of the people in the school, the quality of human relations and the norms, values or beliefs shared by the individuals in the school. When we consider these factors, it can be said that the school climate covers everything in the organization and indirectly affects the behavior and performance of individuals in the organization. For this reason, schools must provide a healthy organizational environment and allow people within it to have the highest level of personal, social and academic learning.

In educational environments, organizational size starts at school level and then decreases to class level. It can be said that the classroom climate covers a smaller organization than the school climate, but includes all of the school organizational qualities. In this context, classroom size plays a preventive or supportive role in the teacher's interaction with the students, the teaching tools, methods and techniques he / she chooses, the ways of motivation, how the students can cope with their unformed or disturbing behaviors. While some studies have often found a meaningless difference between small and large classes, some studies have found that small classes provide a more effective educational environment than large classes. These findings, which differ in the literature, make us think that the characteristics and the level of the students, the quality of the subject, the teaching techniques and methods used by the teacher and the property of the place should be taken into consideration before making a decision about the size of the class.

One of the inferences that can be made in the context of developmental psychology related to the school climate variable examined in this study is that these variables affect teaching and learning at school. Effective and successful school; It is an institution where teachers, students and other employees live happily. Improving school climate improves the effectiveness of the manager, teachers 'performance and students' success. Therefore, the managers responsible for the management of the schools should create a positive, healthy and safe school climate. Because a good school climate improves the performance of the employees in the school and therefore directly affects positively the training of students with the purpose of establishment.

Keywords: School Climate, Class Size, Educational Environment, Developmental Psychology, Educational Achievement

1. GİRİŞ

Bu araştırmanın amacı, okul ikliminin, sınıf ve okul büyüklüğü açısından incelenmesi ve alanyazındaki güncel çalışmalar ışığında tartışılmasıdır. Bu amaçla ilgili alanyazın kapsamında içerik analizi yürütülmüştür. Bu bağlamda konuyla ilgili makale, kitap, çalışma ve etkinlikleri kapsayan kaynaklara ulaşmak amacıyla arşiv taraması yürütülmüştür. Konuya ilişkin genel bir değerlendirme *Sonuç* bölümünde yapılmış ve raporlaştırmada kullanılan kaynaklar çalışmanın en sonunda verilmiştir.

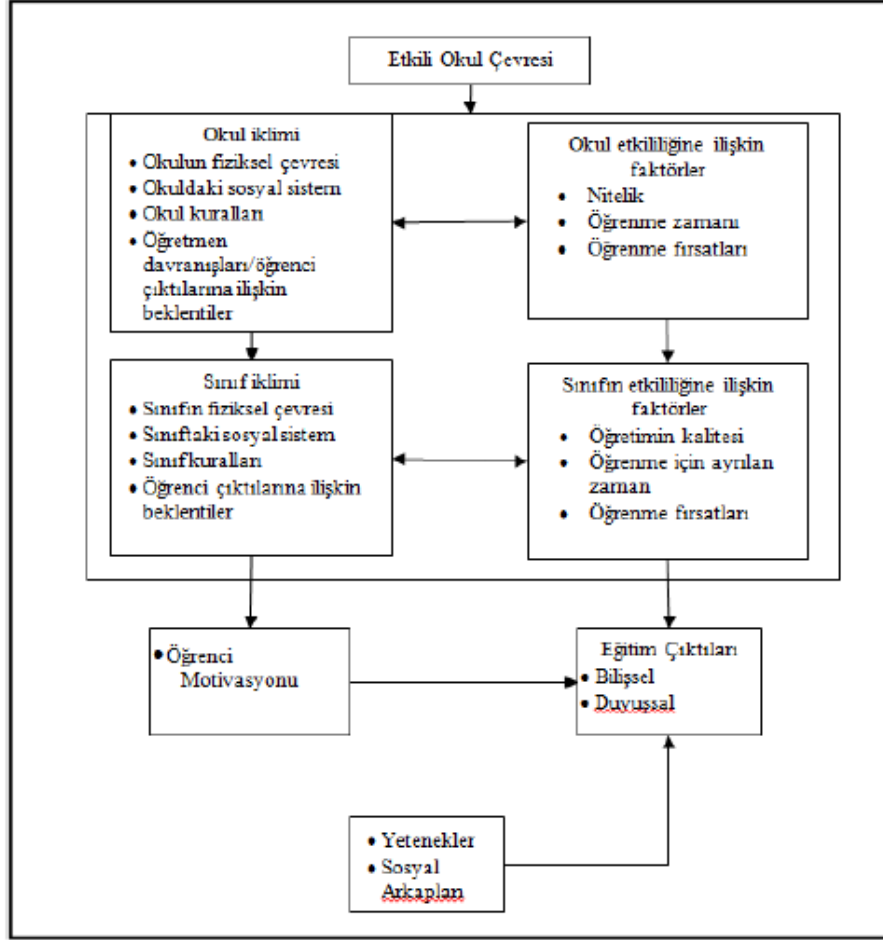
2. OKUL İKLİMİ

Sosyal bilimler alanında *örgüt iklimi* üzerinde sıklıkla durulan ve güncelliğini yitirmeyen, zengin bir geçmişe sahip bir kavramdır. Örgüt iklimi, örgüte kimliğini kazandıran, görevlilerin davranışlarını etkileyen ve onlar tarafından algılanan, örgüte egemen olan tüm özellikler dizidir (Ertekin, 1978) ve birey, ekoloji, sosyal sistem, örgüt ve kültür olmak üzere 5 öğeden (Taymaz, 2003) oluşmaktadır. Kavramın okul ve diğer örgütlere ilişkin kullanımının yaygınlaşması George Sterns'in yükseköğretim kurumlarında yaptığı çalışması ile olmuştur (Hoy, 2003).

Algılaması kolay fakat tanımlaması, ölçmesi ve yönlendirmesi bir o kadar zor bir kavram olan okul ikliminin (Ellis, 1988) çok farklı tanımlarının yapıldığı görülmektedir. Farklılaşan bu tanımların çoğunun okuldaki insan ilişkileri çerçevesinde ortak paydada buluşmaları dikkat çekmektedir. Kimi araştırmacılar okul ikliminde öğretmenlerin ilişkileri ve okul müdürünün liderlik stilleri (Sweetland ve Hoy, 2000), kimileri ise okuldaki öğrencilerin ilişkileri (Scales ve Taccogna, 2001) üzerine odaklanmıştır. Örgüt içindeki kişi ve grupların ilişkilerinin bir ürünü (Bursalıoğlu, 2002) olan okul iklimi, okuldaki kolektif davranış algılarını yansıtarak üyelerin okul içindeki günlük yaşantılarında hissedip yaşadıkları okulun daimi bir özelliğini (Hoy, 2003) oluşturmaktadır. Okul iklimi kavramı tüm okulu ve sınıf düzeyini (Tableman, 2004) kapsamakta ve bir okuldan diğerine farklılaşmaktadır (Hoy, 2003).

Okul ikliminin örgütün içsel değişkenleri kadar dışsal değişkenlerinden etkilendiği (Hoy, 2003) belirtilmektedir. Bu faktörler; okulun fiziksel özellikleri, okuldaki insanların demografik ve kültürel özgeçmişi, insan ilişkilerinin niteliği ve okuldaki bireylerin paylaştıkları normlar, değerler veya inançlar (Hoy, 2003) olarak tanımlanmaktadır. Bu faktörleri göz önüne aldığımızda okul ikliminin örgütte her şeyi kapsadığı ve dolaylı yoldan bireylerin örgütteki davranış biçimlerini ve performanslarını etkileyeceğinden (Hoy ve Miskel, 1991) söz edilebilmektedir. Bu nedenle okullar sağlıklı bir örgütsel ortam sunmak ve içindeki insanların en yüksek düzeyde kişisel, sosyal ve akademik öğrenmeleri için imkân tanımak zorundadır (Taşkiran, 2008). Creemers ve Reezigt (1999) öğrenmenin bilişsel ve duyuşsal çıktılarını etkileyen örgüt iklimi değişkenlerini bir ilişki ağı içerisinde ele almıştır.

Şekil 1. Etkili Okul Çevresi (Creemers ve Reezigt, 1999, s.31)

Tüm bu ilişkiler göz önünde bulundurulduğunda, eğitim ortamlarına ilişkin örgüt ikliminin okul ve sınıf iklimi bağlamında daha yakından incelenmesine gereksinim duyulmaktadır. Bu bağlamda bu çalışmada etkili okul çevresini oluşturan okul/sınıf büyüklüğü kavramının tanımlanması, bu kavrama ilişkin yapılan güncel çalışmaların incelenmesi ve sonucunda bir alanyazın taraması ortaya konulması amaçlanmıştır.

3. SINIF VE OKUL BÜYÜKLÜĞÜ

Sosyal psikolojide grup ve örgüt büyüklüğü bir çevresel değişken olarak ele alınmakta, grup büyüklüğü arttıkça gruba katkıda bulunmayan üyelerin sayısının arttığına, daha az etkili saldırgan yarışmacı ve saygısız üyelerin olduğuna ve grubun daha lider merkezli olduklarına dair veriler bulunmaktadır (Williems, 1964; akt. Öğülmüş, 1995). Birim küçüldükçe moral yükselmekte, üyelerin doyumunu ve aidiyet duygusu yükselmekte, bireylerin sosyal etkileşimi artmakta, insanlar daha aktif olmaktadır. Okul ortamı da bir çevresel değişken olduğundan sosyal psikolojideki çevreye ilişkin bu olgu, okulları da kapsamaktadır. Bu bağlamda okul ve sınıf büyüklüğü öğrencilerin deneyimlerini (Öğülmüş, 1995), bunun bir sonucu olarak da gelişimlerini en

az sosyoekonomik ve sosyopsikolojik özgeçmişleri kadar (Başaran, 1974) etkilediği söylenebilmektedir.

Alanyazında okul büyüklüğü kavramına ilişkin tartışmalar, Barker ve Gump'un 1964 yılında yayımladıkları "Büyük Okul, Küçük Okul: Okul Büyüklüğü ve Öğrenci Davranışı" adlı kitap ile başlamıştır (Cotton, 1996). Barker ve Gump (1964), küçük okulların daha yararlı olduğu, büyük okulların varsayılan üstün yanlarının bir yanılsama olduğu sonucuna varmışlardır (akt. Cotton, 1996). Baker ve Gump (1964) ile başlayan bu tartışmalar ve araştırmalar neticesinde günümüzde okul büyüklüğü belirlenirken dikkate alınması gereken noktalar en az, en fazla ve en uygun olmak üzere üç başlık altında ele alınmaktadır (UNESCO, 1991; Akt. Karakütük ve Tunç, 2004: 1);

- En az büyüklük, ülkelere, sistemlere ve eğitim düzeylerine göre değişmektedir. Nüfus yoğunluğunun düşük olduğu bölgelerde ve küçük yerleşim birimlerinde, okullaşmanın güç ya da olanaksız olması, en az okul büyüklüğünü saptamayı gerektirmektedir. İlköğretimde, bu saptama yapılırken ders sayısı, öğretimin tek öğretmenli okullarda sürdürülüp sürdürülmeyeceği, öğretmenler için sunulacak imkanlar, öğretimin tam gün ya da ikili olması gibi koşullar dikkate alınmalıdır.
- En fazla büyüklük ise, daha çok büyük kentlerde, nüfusun yoğun olduğu bölgelerde karşılaşılan bir sorundur. En fazla büyüklük tanımlanırken, eğitim ve yönetimin iyi yapılabilmesine dikkat edilmelidir.
- Eğitimin niteliğinin korunması, kaynakların verimli kullanılması için en az ve en fazla büyüklükteki okul sayılarının mümkün olduğunca düşük tutulması gerekmektedir. Bu nedenle eğitimin temel politikası, okulu en uygun büyüklükte kurmak ve yaygınlaştırmak olmalıdır.

Dikkate alınması gereken bu noktaların ortak özelliklerine bakıldığında ülkelerin okulların en düşük ve en yüksek kapasitelerini belirlerken ekonomik ve eğitsel kaygıları temel aldıkları görülmektedir. Çünkü eğitim ortamını oluşturan bir etkenin istenen güçte olmamasının eğitime zararı olduğu kadar, istenen güçten fazla olması da kaynakların boşa harcanmasına sebep olmaktadır. Bu bağlamda en uygun okul büyüklüğünü bulmak, eğitim ortamını oluşturan her etkenin zarar ve savurganlığa yol açmayacak sayı ve nitelikte olması gerektiğini belirleyip bunları uygun şekilde birleştirmek olarak kabul edilmektedir (Başaran, 1982: 29).

Eğitim ortamlarında örgüt büyüklüğü okul düzeyinde başlamakta, akabinde sınıf düzeyine inmektedir. Sınıf ikliminin, okul iklimine göre daha küçük bir örgütü ele almakta olduğu ancak okul örgütsel niteliklerinin tümünü içinde barındırdığı söylenebilir. Bu bağlamda sınıf büyüklüğü öğretmenin öğrencilerle olan etkileşimi, seçeceği öğretim araç, yöntem ve teknikleri, güdüleme yolları, öğrencilerin henüz tam biçimlenmemiş ya da rahatsız edici davranışlarıyla nasıl baş edebileceği gibi konularda engelleyici ya da destekleyici bir rol oynamaktadır (Burgaz, 2004: 36). Bazı araştırmalarda

küçük ve büyük sınıflar arasında etkililik yönünden çoğu zaman anlamsız düzeyde bir fark bulunurken bazı çalışmalarda küçük sınıfların büyük sınıflara kıyasla daha etkili bir eğitim öğretim ortamı sağladığı tespit edilmiştir (Işık, 2004). Alan yazında farklılaşan bu bulgular, sınıf büyüklüğüne ilişkin bir karar vermeden önce öğrencilerin özellikleri ve düzeyi, konunun niteliği, öğretmenin kullandığı öğretim teknik ve yöntemi ile sahip olunan mekânın özelliği gibi durumların göz önünde bulundurulması (Işık, 2004: 16) gerektiğini düşündürmektedir.

McGuire (1989) örgüt büyüklüğünün (okul ve sınıf bazında) eğitim kalitesinde ölçülebilir bir fark oluşturup oluşturmadığı konusunu tartışmalı olarak ele almaktadır. Zira alanyazın incelendiğinde okul büyüklüğünün başarıyı ne derece yordadığına dair yapılan çalışmalarda iki değişken arasında pozitif ve negatif ilişki bulunan çalışmalara rastlamak mümkündür (Bradley, 2004). Görülen bu tutarsızlıklar okul büyüklüğü ile ilişkili başka değişkenlerin etkisini gösteriyor olabilir. Bu konudaki diğer çalışmalar incelendiğinde okulda öğretmen başına düşen öğrenci sayısı (Borland, Howsen ve Trawick, 2005), eğitim kaynaklarının kalitesi ve okulun bulunduğu çevrenin büyüklüğü (Kuziemko, 2006) gibi değişkenlerin de okul büyüklüğü ve eğitim kalitesi ilişkisinde aracı rol oynadığı görülmektedir. Okulla ilgili değişkenlerin öğrencilerin PISA 2012 başarı puanlarını ne derece yordadığını belirlemek amacıyla yapılan bir çalışmada sınıf büyüklüğü ve okul büyüklüğü gibi nicel göstergelerin bir fark yarattığını, ancak okul iklimi, eğitimsel kaynakların kalitesi ve öğrencilere sunulan ekstra etkinlikler gibi değişkenlerinin gölgesinde kaldığı görülmektedir (Özkan, 2015). Buna karşılık Türkiye'deki ortaöğretim kurumlarının büyüklüğü ile okul iklimi arasındaki ilişkinin incelendiği bir başka çalışmada, öğrenci sayısı arttıkça istenmeyen davranışlarda da artış olduğu, iletişim, insan ilişkileri, okula aitlik duygusu açısından küçük ve orta ölçekteki okulların daha üstün olduğu görülmüştür (Karakütük, Özdem, Tunç Taşdan ve diğerleri, 2014). Benzer şekilde küçük ve orta ölçekli okullarda ve sınıflarda öğrenci başarısı kadar öğretmen motivasyonu da yüksek olmakta, yönetimi daha kolay olduğu için disiplin sorunlarının daha az yaşandığına, öğrenci merkezli ve bireyselleştirilmiş eğitim programlarının yürütülmesine imkan verildiğine ilişkin veriler bulunmaktadır (Barker, 1986). Okul ve sınıf büyüklüğüne ilişkin araştırmalar sürmekle birlikte, ideal okul ve sınıf büyüklüğüne ilişkin kesin bir kanı bulunmamaktadır. Çünkü etkili sınıf ve okul büyüklüğü çeşitli faktörlerin sonucuna bağlıdır (Öğülmüş, 1995). Bu durumdan hareketle eğitim kalitesinde gözlenebilir farkları oluşturan değişkenleri bütüncül bir yaklaşım ile değerlendirilmenin gerekliliği ön plana çıkmaktadır. Zira eğitim kalitesini etkileyen değişkenler birbiri ile ilişkili bir örüntü içerisindedirler.

Okul ve sınıf büyüklüğünü belirleyen önemli bir faktör ülkenin ekonomik durumudur (Öğülmüş, 1995). Türkiye'de pek çok devlet okulunda eksiklikler ve yetersizlikler eğitimi olumsuz yönde etkilemektedir. Öğrencilerin keyif alacağı mekanlar olmaktan uzaklaşan bu okullar çeşitli sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda MEB "Kampüs Okul" projesi

geliştirmiştir. Kamu-özel ortaklığında yürütülecek olan bu proje ile 10.000 öğrenci kapasiteli 33 eğitim kampüsü/yerleşkesi oluşturulması planlanmaktadır. Oluşturulacak kampüslerde özel eğitim kurumları seviyesinde laboratuvar, yüzme havuzu, spor salonu, pansiyon gibi her türlü imkanın sağlanacağı; yeşillikler içinde tam donanım ile öğrencilerin bir çok imkana sahip olacağı belirtilmektedir. Kurulan bu kampüsler sunacakları olanaklar açısından mevcut devlet okullarına göre hayli tatmin edici görünmekte, yüksek maliyetler nedeniyle birçok okulda ulaşılamayan olanakların kampüsler ile öğrenci başına maliyetinin düşürülerek ulaşılabilir kılınacağı görülmektedir. Projenin sıkıntı yaratacak unsurun ise kampüste öğrenim göreceğ öğrenci sayısı açısından olabileceği düşünülmektedir. Türkiye OECD ülkeleri arasında sınıf mevcutları açısından en yüksek rakamlara sahip ülkeler arasında yer almaktadır (OECD, 2014). Bu kampüslerde 25 kişilik sınıfların oluşturulması hedeflenmekte, bu sayede 23,5 olan OECD ortalamasının yakalanabileceği düşünülmektedir. Ancak buna karşılık okul büyüklüğünün standartların hayli üzerinde olmasının yaratacağı sorunlar gözden kaçırılmaktadır. ABD’de öğrenci sayısı 8.000’e varan okullar bulunmakta, Avrupa Birliği’nde ise en büyük okulun 3.600 kişiden oluştuğu görülmektedir (School with 3600, 2009; akt. Büyükcan ve Yelken, 2015). Bakanlık ilk etapta belirlediği 10.000 kişi kapasitesini daha sonra 5.000’e düşürmesine karşılık (MEB, 2012) sayının yine de optimal standartların üstünde kaldığı görülmektedir. Bu durum kampüsün sunacağı geniş imkanlara rağmen yönetimde yaşanabilecek sıkıntılar ile bu imkanlara erişimde eşitsizlik olabileceği düşünülmektedir. Projeyi okul ve sınıf büyüklüğü değişkeni açısından incelediğimizde, kampüslerin belirtilen rakamlarda öğrenci ile eğitime başlaması halinde alanyazında yer alan araştırma bulgularına paralel bir biçimde okula aidiyet, kişilerarası iletişim, öğrenci başarısı, öğretmen motivasyonu, yönetim ve disiplin sorunları (Karakütük, Özdem, Tunç Taşdan ve diğerleri, 2014) gibi problemlerin yaşanması olası görülmektedir.

Okul ve sınıf büyüklüğünün öğrencilerin deneyimlerini ve buna bağlı olarak gelişimlerini etkilediğini söylemek mümkündür (Öğülmüş, 1995). Alanyazındaki çalışmalar incelendiğinde eğitim ortamlarında örgüt büyüklüğünün ülkeden ülkeye, yöreden yöreye farklılıklar gösterdiği söylenebilir. Tarihi açıdan bakıldığında, hemen hemen bütün ülkelerde, okul ve sınıflardaki öğrenci sayısının azaltılması yönünde büyük bir çaba sarfedildiği gözlenmektedir. Burada belirleyici olanın her bir öğrencinin en üst düzeyde katılım gösterebildiği ve sonuçta da etkili öğretimin sunulduğu ve gerçekleştirildiği bir okul/sınıf büyüklüğü olması (Işık, 2004: 16) gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca okul ve sınıf büyüklüğü değişkenine ilişkin verileri tek başına almak eğitim kalitesinde birbiri ile ilişkili olan diğer değişkenleri göz ardı etmeye neden olabilir. Bu bağlamda eğitim ortamlarının bütüncül bir yaklaşım ile değerlendirmesinde fayda olacağı düşünülmektedir.

4. SONUÇ

Gelişim psikolojisinin bağlamında ele alınan güncel konuların tespit edilmesi ile başlayan bu ders, insan gelişimi ve psikolojinin kesiştiği köşebaşlarına ilişkin farklı bakış açıları geliştirmeme neden olmuştur. Dil gelişimi, alternatif okullar, kültürel bağlam ve aile yapısı, göçmen sorunları gibi kritik ve güncel konuların farklı kaynaklar üzerinden ve ders içi tartışmalar eşliğinde ele alınmış olması dersi şahsım açısından keyifli ve verimli kılmıştır.

Bu çalışma kapsamında incelenen okul iklimi değişkenine ilişkin gelişim psikolojisi bağlamında yapılabilecek çıkarımların başında bu değişkenlerin okulda öğretme ve öğrenmeyi etkilediği (Ekşi, 2006) gelmektedir. Etkili ve başarılı okul; öğretmen, öğrenci ve diğer çalışanların mutluluk duyarak yaşadıkları bir kurumdur (Taşdemirci, 2009). Okul iklimindeki iyiye gitme yöneticinin etkililiğini, öğretmenlerin performansını ve öğrencilerin başarısını artırır (Akman, 2010). Dolayısıyla okulların yönetiminden sorumlu olan yöneticilerin olumlu, sağlıklı ve güvenli bir okul iklimi oluşturmaları en önemli görevleri olmalıdır. Çünkü iyi bir okul iklimi okulda çalışanların performanslarını artırmakta ve buna bağlı olarak kuruluş amacı olan öğrenci yetiştirmeyi doğrudan olumlu yönde etkilemektedir.

Kaynakça

- Akman Y. (2010). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin şiddet ve okul iklimi algıları arasındaki ilişki. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Barker, B.O. (1986). The advantages of small school. Office of Education Research and Improvement. Washington DC: Feb, 1986.
- Başaran, İ.E. (1974). Türkiye'nin Zorunlu Öğrenim Sorunları ve Çözüm Yolları. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ankara.
- Başaran, İ.E. (1982). Temeleğitim ve Yönetimi. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayını No: 112.
- Büyükcan, T. Ve Yelken, E. (2015). Şehir Dışına Göç Eden Okullar: Eğitim Kampüsleri. Eğitim, Bilim, Toplum, 13(49):9-31.
- Borland, MV., Howsen, RM. Ve Trawick, MW. (2005). An investigation of the effect of class size on student academic achievement. Education Economics, 13(1), 73-83.
- Bursalıoğlu, Z (2002). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Burgaz, B. (2004). Kalabalık Sınıf Nitelikli Öğretmen. Eğitim ve Denetim Dergisi. Sayı 2.
- Cotton, K. (1996). School Size, School Climate, and Student Performance Academic Search Premier, 47 (4). İndirildi: 11Aralık2016. URL <http://www.nwrel.org/scpd/sirs/10/c020.html>
- Creemers, B.M.P. ve Reezigt, G.J. (1999). The role of school and classroom climate in elementary school learning environments. In H. J. Freiberg

(Ed.), *School Climate: Measuring, Improving and Sustaining Healthy Learning Environments* (pp. 30-48). London: Taylor&Francis.

Ellis, T. I. (1988). *School climate*. İndirildi: 18 Aralık 2016. URL <http://www.eric.ed.gov> ERIC No: ED291154.

Ertekin, Y. (1978). *Örgüt İklimi*. Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları.

Ekşi, F. (2006). *Rehber öğretmenlerin okul iklimi algıları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişki üzerine bir araştırma*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Hoy, W.K. (2003). School Climate. In J.W. Guhtrie (Ed.), *Encyclopedia of education* (second edition) (ss.2121-2124), New York: Thompson Gale.

Hoy, W. K., Miskel, C.C. (1991). *Educationl adimistration: theory research and practice*. Boston: Mc. Graw Hill. Inc.

Işık, H. (2004). Öğrenme Ortamlarının Fiziksel Düzeni., M. Şişman ve S. Turan (Editörler). *Sınıf Yönetimi*. İkinci Baskı. Ankara: Pegem AYayıncılık,

Karakütük, K.; Tunç, B. (2004). Okul Büyüklüğü-Sınıf Büyüklüğü. Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Sayı 1.

Karakütük, K., Özdem, G., Tunç, B., Taşdan, M., Ayram, A., Bülbül, T. Ve Çelikkaleli, Ö. (2014). Examining the relationship between school size and school climate in public high schools. *Education and Science*, 39(171): 304-316.

Kuziemko, I. (2006). Using shocks to school enrollment to estimate the effect of school size on student achievement. *Economics of Education Review*, 25, 63-75.

MEB, 2012. "Eğitim Öğretim Tesislerinin Kiralama Karşılığı Yaptırılması ile Tesislerdeki Eğitim Öğretim Hizmet Alanları Dışındaki Hizmet ve Alanların İşletilmesi Karşılığında Yenilenmesine Dair Yönetmelik" <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/09/20120908-24-1.pdf>

McGuire, K. (1989). School Size: The continuing Controversy. *Education and Urban Society*, 21(2), 164-174.

OECD (2014). *Education at a Glance 2014: OECD Indicators*, OECD Publishing, <http://www.oecd.org/edu/Education-at-a-Glance-2014.pdf>

Özkan, M. (2015). PISA 2012 Türkiye verilerine göre okul değişkenlerinin öğrenci başarısını yordama gücü. *InesJournal*, 2(5):477-489.

Öğülmüş, S. ve Özdemir, S. (1995). Sınıf ve Okul Büyüklüğünün Öğrenciler Üzerindeki Etkisi. *Eğitim Yönetimi*, 1(2),

Sweetland, S. R. ve Hoy, W. K. (2000) School characteristics and educational outcomes: Toward an organizational model of student achievement in middle schools. *Educational Administration Quarterly*. 36 (5), 703-729.

İTOBİAD KONGRE/19 | II. International Congress of Human and Social Scienc Researches
Scales., P.C., ve Taccogna, J. (2001). Developmental assets for school and life.
The Education Digest, 66 (6), 34-39.

Tableman, B. (2004) School climate and learning. *Best Practice Briefs*. İndirildi:
12 Aralık 2016. URL:
<http://outreach.msu.edu/bpbriefs/archive.asp>.

Taşdemirci E. (2009). Genel liselerde görev yapan öğretmenlerin, okullarının
örgüt iklimine ilişkin algılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi
(İzmir İli Örneği). Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi,
İzmir.

Taşkıran, A. (2008) Meslek lisesi öğrencilerinin okul iklimi algıları ile mesleki
olgunluk düzeyleri arasındaki ilişki. Yayınlanmamış yüksek lisans
tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.